

MIAZMA

Tévéjáték-forgatókönyv

DEÁK FERENC

SZEMÉLYEK

PETAR LETIĆ, 50 éves

MARA, Petar felesége, 40 éves

EMÍLIA, Emi, Petar és Mara lánya, 24 éves

PERES ÁDÁM, Adi, Emi vőlegénye, 27 éves

PETRA, Petar anyja, 70 éves

KATIĆ őrnagy, katonai ügyész

ÜGYELETES

DR. MATIĆ

ÜGYFÉL

I. RENDÉSZ

II. RENDÉSZ

III. RENDÉSZ

Újvidék, 1999–2000

1.

Újvidék, 1999 májusa.

Betánia, a város előkelő villanegyede, az újjgazdagok fellegyára.

Adi, terepszínű katonai egyenruhában, szolgálati pisztollyal derékszíján, egy villa ízléstelenül magas kovácsoltvas kerítése előtt járkál, többször próbálkozik a kaputelefonnal, de nem működik.

A távolban hatalmas, sötét füstfelhő. Seb az azúrkék égen.

Az ápolt kertben, a kerítésen túl, Adi járkálását két pit bull kíséri furcsa párhuzamban.

Adi átmászik a kovácsoltvas kerítésen, megsimogatja a két ebet, és az épülethez megy. A bejárati ajtó zárva.

A hátsó ajtó is zárva.

A félelemeleten egy ablak nyitva. Adi felmászik (az alpinisták könnyedségével), és belép a villa nappalijába, amely ebédlőben folytatódik. Az újjgazdagok NAGYON MODERN lakása ez, minden részlet arról árulkodik, hogy a belsőépítész IS megtett mindent, hogy a ház urának státusát kiemelje.

Adi nagyot sóhajt, majd egy oldalajtón a lépcsőházba megy, onnan az emeletre indul. Nyilvánvaló, hogy ismeri az épületet.

ADI (súgva) Emi... (Csend) Emi... Emikém! (Hangosabban) Emi...

(Csend) Istenem... Sehol senki... (Kiabál) EMI!

(Adi mögött, a nappali-ebédlőből nyíló ajtóban megjelenik Mara, amikor meglátja Adit, kezét ijedten arcához kapja. Bal szeme körül véraláfutás!)

MARA Te jó ég! Hogy jöttél?

ADI Mara néni, hol van Emi?

(Mara görcsösen kapaszkodik Adi karjába és tolja le, a kijárati ajtó felé.)

MARA Kérlek, azonnal távozz...

ADI (lázasan) Csak azt mondja meg, hol van Emi?

MARA Menekülj, nagyon kérlek...

(Adi meglepetésében nem találja fel magát.)

ADI Mi történik itt? Mara néni, ne tuszkoljon kifelé... Kérem...

MARA Nagy baj lesz, ha...

ADI Már elég nagy a baj. Álljon meg, kérem! Csak azt akarom megtudni...

(Mara most már szinte hisztérikusan taszítja a fiatalembert.)

MARA Bármely pillanatban megérkezhet! Hát miért nem akarsz megérteni?

ADI De... mit?

MARA Istenem, drága jó istenkém... Mit tegyek?

ADI Csak mondja meg...

(Mara mögött hirtelen megjelenik Petar. Mogorva, ellenséges arca jócskán dagadt és vörös az italtól.)

(Hirtelen csend.)

PETAR Hát te hogy kerülsz ide?

(Csend.)

MARA Nem én engedtem be...

PETAR Mégis: hogy jöttél be?

ADI Pero bácsi, hol van Emi?

PETAR Te hülye vagy, vagy süket? Azt kérdeztem: hogy jöttél be?

ADI Hát... az ablakon...

MARA Egyszer csak hallom, hogy...

PETAR Az ablakon, mi?

ADI Igen. Hol van Emi?

PETAR Tudod te, gyerek...

ADI Nem vagyok gyerek! Fáradt... igen...

PETAR Ne feleselj! És... egyáltalán... hogy kerülsz te IDE? HAZA?

ADI Pero bácsi, kérem, ne csinálják ezt velem. Április másodika óta semmi hír!

MARA Nézd, én a konyhában voltam, amikor...

PETAR Mara, hallgass! Na, fiú, most veled beszélek! Hogy jutottál haza?

ADI *(nagyot sóhajt, aztán végtelenül szomorúan)* Hát nem az a legfontosabb, hogy végre itt vagyok? Úgy fogadnak, mint egy betolakodó vadidegent. Tuszkolnak kifelé, akkor, amikor ebben a pokolban valahogy hazajutottam...

MARA Én nem tudtam, hogyan...

PETAR *(mérsékli magát, nagyot fúj, aztán hangnemet vált)* Na, jó. Jól van. *(Int, hogy fájadjon be a nappaliba, amit Adi meg is tesz. Mara, mint egy kivert eb, követi őket)* Ül le. *(Adi leül egy fotelba)* Mara!

MARA Igen?

PETAR Menj, készíts valami harapnivalót. (*Adi felé*) Megéheztél te is?
(*Mara még kérdezni szeretne valamit, de csak ácsorog, tördeli a kezét.*)

ADI Miért csinálják ezt velem?

(*Petar odamegy a pazar házibüféhez, válogat az italok között, aztán egy Chivas Regalt emel le, két poharat is vesz hozzá, önt is, az egyikből kortyint, a másikat Adi felé nyújtja, de amikor ez fejével nemet int, elébe teszi a geridonra.*)

PETAR (*csettint a nyelvével*) Nnnna! Egy korty Chivas Regalt. Létezik az, hogy valóban tizenkét éves?

ADI Nem tudom . . .

PETAR Nem vagyunk mi emberevők! (*A pohárra mutat*) Tessék.

ADI Tudja, hogy nem iszom . . .

PETAR Amikor bevonultál, valóban nem ittál. Azóta sok minden történt!

ADI Egyetlen telefonhívásomra sem jelentkezett . . .

PETAR (*cinikusan*) Mert te *onnan* fene sokszor hívhattál . . .

ADI Amíg a priština-i postát szét nem lötték, szinte naponta . . . De csak az üzenetrögzítő jelentkezett . . .

PETAR Tudod, fiú, *ezt* nem bírom benned. Ezt az őrjítő makacsságot.

ADI Bármikor hívtam, csak a *gép* válaszolt . . .

PETAR Mert te onnan, a Djeravicáról, legfeljebb, ha kéthetente hívhattál volna . . . Márpedig a hegyi határvadászok *mostanság* nem nagyon lebzselnek az albán határon. Te, valóban sok volt az iccipacsi a szkipetar csócselékkal? (*Észreveszi Marát, felfortyan*) Mi a jó istent toporogsz itt?

MARA Nem mondtad, hogy mit is készítek . . .

PETAR *Korcsolyát ehhez!* (*A poharát mutatja. Az asszony, bizonytalan-sággal az arcán, távozik*)

ADI Mindenre gondoltam már . . . Arra is, hogy talán a bombázáskor ő is . . .

PETAR (*sétálgat*) Milyen magasan van az a határvadász-laktanya? Amikor ott voltunk az ősszel, bizony, alig tudtam lélegezni. Van vagy háromezer méter, mi?

ADI Mondja meg, kérem, hol van Emi?

PETAR Háromezer méter?

ADI Meghalt?

PETAR Hát gyászban vagyunk mi? Na! Háromezer méter?

ADI Csak kétezer-hatszázhatvan.

PETAR Onnan meg külön művészet IDÁIG jutni . . . Na, igyál már.
Nem vagyunk mi emberevők.

ADI Amikor március 14-én utoljára együtt voltunk, valami meglepetést ígért. Nagyon titokzatos volt . . . Hát ez lenne az a meglepetés? Pero bácsi, kérem, mondja meg, mi történik itt? Hol van Emi? Miért nem válaszolt a leveleimre, de a telefon is állandóan rá van állítva az üzenetrögzítőre . . .

PETAR Most nyugodj meg, pihenj, mert biztos fáradt vagy . . . Mégis: hogy jöhettél haza? Szöktél?

ADI (*keserűen*) Igen. Szöktem.

PETAR Le a kalappal. Ahhoz aztán kell a kurázsí! Én azt hittem mindig, te egy nyimnyám vagy, közben átvered a jugoszláv hadsereg egész rendészetét! Na! Igyál már! Az út végére értél! Kész! Igyál! Nincs többé hajtás! (*Ő felhajtja az italt, újabbat önt magának, de állandóan keres valamit a tekintetével a környékén, aztán eszébe jut*) Hát persze! Jég, az nincs. Nincs villanyáram, jég sincs. Na! Szóval, nincs többé hajtás!

ADI Hát . . . voltaképp . . . nekem nincs sok időm; azért kérem, mondja meg, hol van Emi?

PETAR Jó. Róla is beszélünk majd. Mindent megbeszélünk majd. Jó?

ADI Pero bácsi, nem *beszélni akarok róla*, én *látni* akarom!

PETAR Most nem lehet. És ez a parancsoló hang is szúrja a fületem.

ADI A menyasszonyom . . . Pero bácsi! (*Felmutatja ujján a gyűrűt.*)

PETAR Hohó! Hohó, hékás! Talán csak *volt* menyasszonyod! Most meg különösképp érvényes ez a múlt idő! Egy katonaszökevény, ugyebár, nem lehet a család büszkesége. Csak azt nem tudom megérteni, hogyan sikerült ONNAN egész idáig eljutnod, még szolgálati pisztoly is van a derekadon . . .

ADI Valóban megdöbbenő, hogy egyetlen telefonhívásomat sem hallgatták meg, az üzenetrögzítőn sok volt . . .

PETAR Mit hallgattunk volna meg? A te nyafogásaidat? Meg hogy könyörögsz, bógsz, mint egy szaros kölyök? Hát az ilyesmire itt sem idő, sem gusztus! Na, nem iszol? Még mindig nem? Jó, akkor iszom én! És telefonálok. Jó? (*Szinte egyetlen korttyal kiüssza az italt. Mara jön be, hideg felvágottat tesz az asztalkára.*)

MARA Tessék . . . sajnos ez is megereszkedett, de hajnal óta nincs áramunk . . .

(Petar rámered a tálcára, elfutja a pulykaméreg.)

PETAR A KURVA HÉTSZENTSÉGÉT! Hát nem látod mit iszunk? Hát ennyit nem tanultál meg a kurva életben, hogy a Chivas Regalhoz korcsolyának nem megy a felvágott? Te ütődött liba! *(A felvágottat az asszony felé vágja dühében, az kitér a tálca elől, de azonnal szedegeti is a felvágottat a szőnyegről. Adi is segítene neki, de Petar erélyesen visszataszítja a fotelba. Mara tisztos távolból, visszafordulva várja, mikor szólhat.)*

MARA *(nagyon félénken)* Jó, jó . . . Akkor mi legyen?

PETAR Hogy mi legyen? Hát te mit rágcálnál a whisky mellé?

MARA Kérlek, ne kiabálj . . . Én nem iszom szeszes . . .

PETAR Még csak az kéne! Hozzál olajbogyót!

MARA Hogy ismét el ne vétsem, mondd már meg . . .

PETAR Görög olajbogyót! Csak görögöt! Értem?

MARA Hozom . . .

PETAR De ne a zöldet, hanem azt a FEKETÉT.

(Mara ismét nagyon elbizonytalanodva távozik.

Csend. Petar zakója belsőzsebéből előveszi a mobilt, vehemensen, primitíven BELEKOPOGJA a számot, vár.)

PETAR Na, akkor lássuk a medvét . . . *(A telefon foglaltat jelez.)* Csak pofáznak, pofáznak! A szökevények meg nyugodtan sétafikálnak az országban . . . No jó! Majd a seggetekre verek én . . .

ADI Beteg?

PETAR Derogál neked velem inni?

ADI Csak azt tudom biztosan, hogy nincs, nem volt módjában válaszolni, vagy telefonálni . . . Valami, vagy valaki meggátolta . . .

(Petar dölyfös fölényességgel vigyorog.)

PETAR Bezártam.

ADI Mit csinált?

PETAR Bezártam a szobájába.

ADI Jóságos isten! De, miért?

PETAR Szökési kísérletei miatt.

ADI Szökési . . . De hát hova . . . Merre?

PETAR Hozzád.

ADI Akkor nem is szökött, hisz a menyasszonyom.

PETAR Ezt már letárgyaltuk egyszer.

ADI Nem megy a fejembe . . . Mi történt itt az elmúlt két hónap alatt?

(Bombarobbanások. A porcelán- és üvegnekemű összekoccan, csörög.

Csend. Adi gyorsan felhajtja az italt, köhécsel. Petar mosolyog.)

PETAR Ez történt. És történik.

ADI Végigszórtak, ahogy jöttünk . . . De ennek mi köze Emihez?

PETAR Egyszerű dedukcióra sem vagy képes . . . Magasságos ég!

ADI Mert nem segít! Fél órája próbálom magam betájolni, de hiába!

Csak játszásként itt velem a macska-egér játékot. Amikor bevonultam, kis híján lakodalmat csaptak! Úgy kísérték ki, mint a saját gyerekeket . . . Csomagokat, pénzt küldtek! Az eskütételre is eljöttek, meg Emi is legalább havonta egyszer meglátogatott! Hát akkor hol kezdjem azt az átkozott dedukciót, Petar *elvtárs*? Mert a valamikori Pero bácsi, furamód, eltűnt. Ebbe a házba, boc: *villába*, ahova évek óta *hazajártam*, most az ablakon keresztül kell bejönnöm! Ahol három évig úgy feszítettek velem, mint az ígértes VEJKÓVAL, és állandóan odázták az esküvőt. Ahol bevontak a családi vállalkozásba, és ahol semmit nem kellett tennem, csak statisztáltam, és számba repült a sült galamb . . . Nos, kedves *após*, hogy is állunk mi ezzel a kurva dedukcióval?

(Petar szándékosan önt izléstelenül sok italt Adi poharába, s azt a kezébe is nyomja azonnal.)

PETAR Nicsak! Te kukorékolni is tudsz!

ADI *(iszik)* Tudok én mást is! *(Köhög)*

PETAR Hát ezt nem kellett volna *így* . . .

ADI Nofene! Most meg sajnálja tőlem ezt a tizenkét éves lötytyöt. Mert itt csak az a fasza gyerek, aki vedel! Hát akkor vedelek. Maga megitta a négy, vagy öt . . .

PETAR *(nevet)* . . . *KÉT* pohárral ittam! És nem sajnálom tőled ezt a *lötytyöt*, csak az zavar, hogy úgy iszod, mint ahogy egy külvárosi kocsmában azt az ócska lórét szokták. Nincs stílusod.

ADI Hát a Darányi-telep valóban nem a belváros! Ez nem volt titok sohasem . . .

(Mara behozza az olajbogyót, leteszi, és iszkol kifelé.)

MARA Igazi görög. . .

PETAR EFHÁRISZTÓ! Tán most szedted?

(*Adi rajtaütésszerűen ültében elalszik. Petar, kárörvendően, hangtalanul nevet.*)

MARA Nem volt fenn, a pincébe kellett mennem . . . Ahogy bombáztak, leborult az egyik pezsgőspolc . . . azt próbáltam . . .

PETAR (*most figyel csak oda Mara szavaira, odalép hozzá, dühében nagyot dobant*) MI?

MARA Az egyik pezsgőspolc . . .

PETAR A kurva édesanyjukat a fasiszta NATO-soknak! Melyik polc?

MARA Nem a DOM PERIGNON . . .

PETAR Na, akkor jó! A többit egye a fene! Ez a . . . kár hogy nem voltál itt.

MARA Mert?

PETAR A vejkód, a *néhai* vejkód megtáltosodott . . .

MARA Nem értem . . .

PETAR Éveken át kényeztetted, megesezt a szíved rajta, és most elkezd követelőzni!

MARA Te hoztad a házba.

PETAR De te kényeztetted!

MARA Te mondtad, hogy végre van *egy fiad is!*

PETAR *Ilyesmit én soha ki nem ejtettem a számon!*

MARA Jó, leszek ismét bűnbak . . . Mit parancsolsz ebédre?

(*Petar megismétli a hívást a mobiltelefonon.*)

PETAR Most telefonálok, nem látod? (*A telefon kicseng, kapcsol.*)

ÜGYELETES (*telefonhang*) Katonai ügyészség, tessék.

PETAR Lekić vagyok, Katić őrnagyot kérem.

ÜGYELETES Ülésen van.

PETAR Fészkes fenét van ülésen, már megint kártyázik valamelyik óvóhelyen.

ÜGYELETES Nem értettem egész pontosan . . .

PETAR Á, semmi . . . Mondja meg neki, hogy sürgősen hívja vissza Letićet . . .

ÜGYELETES Lekićet . . .

PETAR Letić! T, mint tank! LETIĆ! *Lekić*, az montenegrói név!

ÜGYELETES Jó, hagyjuk most ezt, van nekem más dolgom is . . . (*A telefonhang megszűnik.*)

PETAR A szökevények randalíroznak az egész országban, nekik meg most, ugye, vannak fontosabb dolgaik is! Beszari banda! Na, mit bámulsz?

MARA Csak várom a választ.

PETAR Hát ez meg . . . amint látod . . .

MARA Nagyon fáradt lehet.

PETAR Egen. Ahogy számítom magamban, hát az albán határtól eddig, még légvonalban is, van vagy hatszáz kilométer, neki meg bizonyosan sokat kellett *keringőzni*, hogy észrevétlenül eljuthasson idáig. . . Eddig ez az egyetlen dolog, amiben igazán bizonyított, csak hogy rossz irányban . . . Ebben a rosszban EZ a JÓ!

MARA Itt már semmi sem jó . . .

PETAR Te valóban nem nyitottál neki ajtót?

MARA Nem. Egyszer csak itt állt Emi szobájának ajtajában.

PETAR Tehát igaz, amit mond. Valóban az ablakon jött be. De, ha meggondoljuk, fel kellett másznia valahogy . . .

MARA Alpinista volt . . .

PETAR Most már minden csak *volt*. Élő is csak *volt*.

MARA Végtelenül kegyetlen vagy.

PETAR Mert megjött az eszem? Mert végre látom, hogy csak fecse-reltem életemet? És kire? Mindig MÁSOKRA! Mert azt akartam mindenáron, hogy szeressenek az emberek! Hát EZ a hála . . . (*Adira téved a tekintete, felbőszül*) EZ! EZ!

MARA Jó lenne felhívni . . . Szeretném tudni, nincs-e valami . . .

PETAR (*nem hallja az asszonyt*) Mindig csak segítettem . . .

MARA Ha valóban így volt, önszántadból tetted, akkor most miért büntetsz másokat?

PETAR Aki a zsíromon élt, az most fizessen. Itt a végelszámolás napja! *Hé! Ébredés! Hé!*

ADI (*álmosan*) Igen . . . Igen . . .

PETAR De elpilledtünk! Vagy a LÖTTY ártott meg?

MARA Én ezt nem nézem . . . Ha eszedbe jut, mit szeretnél ebédelni, csak szólj . . . (*Megy a konyha felé, aztán az ajtóban megáll, onnan figyelő az eseményeket.*)

PETAR Valóban nem érdekel a kreatúrád? Mert a kebleden melengetted!

ADI Csak elgyötört vagyok . . . Az átkozottul hosszú út, meg a sok bizonytalanság . . . és nem a Chivas Regal . . .

PETAR Ez a liba azt mondja, nem nyitott neked ajtót.

ADI Mara néni nem nyitott ajtót. Az ablakon másztam be. Miért bántja most ezért is?

PETAR Mert van itt még valami . . .

ADI Pero bácsi, az istenért . . .

PETAR A bejárati kapu! Villanyzárás.

ADI Amikor van villanyáram, akkor a kaputelefon is működik. De most nincs.

PETAR És te megmásztad a három és fél méteres kerítést!

ADI Igen. Emihez jöttem . . .

PETAR De ott van még az Aga meg a Betty.

ADI Megörültek nekem.

PETAR Az én két pitbullom megörült NEKED!

ADI Igen.

MARA Pero, emlékezz rá, hogy . . .

PETAR Pofa be!

(Sípól a mobiltelefon, Petar veszi a vonalat.)

PETAR Igen.

KATICÉ *(telefonhang)* Pero, itt vagyok!

PETAR Na, végre a kártyapartinak?

KATICÉ *(bejön a kép is)* Ne számárkodj, nem látod, mi történik?

PETAR A saját szememmel! Itt van előttem!

KATICÉ *(Most látjuk, hogy vezetés közben, kocsiból jelentkezik.)* Ne hülyéskedj, nyakig vagyunk a szarban! Miért hívtál?

PETAR Egy katonaszökevény van nálam. Fegyvere is van . . .

KATICÉ Biztos szökevény?

PETAR Esküszöm, hogy az. Én helyeztettem olyan helyre, ahol nincs lötyögés!

KATICÉ Sejttem, kiről van szó. Erőszakoskodik?

(Adi keserű mosollyal, kicsit kábán figyel Petart.)

PETAR Túszul ejtette az egész családot. *(Adi nevet)* Hívd a rendészetet, nekem ott most nincs ismerősöm.

KATICÉ Hát . . . megpróbálok, de nehéz lesz . . . Szétlőtték a másik hidat is, nagy a zűr.

PETAR Őrnagy úr, tudod, hogy tartozol nekem!

KATICÉ Oké! Intézkedem! *Vége.* *(Vége a beszélgetésnek, de maradunk Katićtyal, aki szitkozódik, öklével belever a kormányba)* Hamarosan nem tartozom én neked, te gennycsomó! Ismét Petarnál.

PETAR (*megkönnyebbülten sóhajt*) Nnnna, fiú, most jön a meglepetés.
 ADI Igen. Jön a meglepetés. Csak ideérjen időben. Pero bácsi, régebben is szerette az ilyen kegyetlen kis szórakozást, de, ha lehet, most mellőzzük. Mara néni, segítsen, az istenre kérem! Emi és én egész életünket . . .

PETAR Hát nem megmondtam, hogy Emiről is beszélünk? Van időnk!
 Vagy mégiscsak sietsz?

(*Mara mögött megjelenik Petra, megöleli, most együtt figyelik a fejleményeket.*)

ADI (*órájára pillant*) Van még . . . körülbelül . . . egy óram. És nem azért jöttem, hogy itt szórakozzanak velem, hanem . . . Jó. Értettem, hogy Emi nincs itthon . . . Akkor hol van?

PETRA (*most Petar megrökönyödésére és Adi örömére, bejön*) Majd én megkeresem!

(*Petra megöleli Adit, Petar villámló szemekkel nézi anyját.*)

ADI Petra néni!

PETRA Szervusz, Adikám. Mikor érkeztél?

ADI Egy órája, ide meg . . . nemrég . . . Maga tudja, hol van Emi?

PETRA Megtudom, és találkozni fogtok. Ígérem.

PETAR Ez meg most mit jelentsen? Mi jogosít fel arra, hogy beleavatkozz a mi családi ügyeinkbe?

PETRA (*még egyszer megöleli a fiút, és indul kifelé.*) Szervusz, Adi. Most nyugodj meg, én utánajárok és a végére járok.

PETAR (*üvölt*) Semmi jogod, hogy ebbe beleavatkozz! Hat éve nem beszélsz velem, s akkor csak úgy megjelenesz, és beleköpsz a leve-sembe! Még ha ezerszer is az anyám vagy, akkor sem tűröm, hogy a családom életét veszélyeztesd!

MARA Nem is hallotta.

PETAR Na, fiú, boldog vagy?

ADI Legalább valaki segíteni akar.

PETAR Azért azt még meglátjuk!

ADI Hát, kedves *túszok*, erre inni kell.

(*Most Adi veszi a flakát és önt, iszik is. Petar dühében fuldokol, ismét a mobiltelefonját veszi elő.*)

PETAR (*telefonhang, kicsöng*) Matic professzort kérem.

(*Klinikán vagyunk, Matic professzor két fiatalabb orvossal érkezik a kabinetjébe. Veszi a vonalat.*)

Dr. MATIĆ Tessék, én vagyok.

(Képi párhuzam.)

PETAR Letić Petar vagyok, Emília édesapja.

Dr. MATIĆ *(köhécsel, egy kis hezitálás után, keserű fintorral folytatja)*

Üdvözlöm. Tessék.

PETAR Hogy is mondjam . . .

(Adi lassan megérti, hogy most Emiről is szó van, komoran közeledik Petarhoz, az állandóan távolodik.)

Dr. MATIĆ Valami baj van?

PETAR Az anyám . . . Azt hiszem, az anyám önökhöz indult, a klinikára . . .

Dr. MATIĆ Na, és?

PETAR Ez a látogatás számomra . . . Hogy is mondjam . . .

Dr. MATIĆ Azt ajánlja, hogy ne engedélyezzük a látogatást?

MARA Az anyádról van szó . . .

ADI *(ugrik a telefonért, de Petar keményen ellöki)* Emiről van szó! Hová vitték? Adja ide! Beszélni akarok vele!

PETAR Pofa be!

Dr. MÁTICS De kérem . . .

PETAR Bocsánat, nem magának mondtam . . . Szóval, ha lehetne . . .

Dr. MATIĆ Nézze, ez magánklinika, és itt a rezsim . . . *(Egy orvosnő rohan be Matićhoz, az lefedi a kagylót és meghallgatja az izgatott, sűgva mondott jelentést, int az orvosnőnek, az elfut. A professzor nagyot fúj)* Te jó ég!

PETAR Mi történt? *(Mellette Mara és Adi feszülten várakoznak.)*

Dr. MATIĆ Letić úr, most be kell fejeznünk a beszélgetést. A viszont-hallásra.

(A telefonbeszélgetés megszakad, a klinikai kép eltűnik.)

MARA Valami baj lehet . . .

PETAR Pofa be. Miért lenne baj?

ADI Tudtam, hogy beteg. Miért nem mondták? Miért titkolják előlem?

PETAR Mert te vagy az oka!

ADI Minek vagyok én az oka?

PETAR Mindennek!

ADI Hát ez a siketek csevegése . . .

PETAR Befészkeled magad a családba, aztán megfertőzöd, bomlasztod!

- ADI Kötözni való bolond, esküszöm . . .
- MARA Hagyjátok abba, kérlek benneteket . . . (Sír.)
- PETAR Tudod, mi vagy te?
- ADI A veje leszek, akarja, vagy nem . . .
- PETAR Tudod, mi vagy te?
- ADI Az az ember, aki imádja egyetlen lányát!
- PETAR Két lábon járó istenverés vagy!
- ADI Azelőtt nem így beszélt.
- PETAR Azelőtt . . . nem láttam a dolgokat ilyen tisztán!
- MARA Kérlek, az istenre kérlek, mit mondott?
- PETAR (*fenyegeti Adit*) Te! Te!
- ADI Azt hittem, hogy végtelenül szereti Emit . . .
- PETAR Csakhogy a szeretet a lehető legnagyobb felelősséggel jár!
- ADI Ugyanazt vallom! Pero bácsi . . .
- PETAR Elég legyen ebből a péróbácsizásból! Van nekem becsületes nevem!
- ADI De hát maga kért annak idején, hogy így nevezzem . . .
- PETAR Az akkor volt. (*Ismét visszafogja magát*) Na, igyál, fiú!
(*Isznak mindketten.*)
- ADI Ha csak ez kell a békességhez . . .
- PETAR Mert figyelj ide! Mert amikor azt mondod *Pero*... Na, mit érzel?
- ADI (*köhécsel, a torka elszorul az italtól*) Semmit . . .
- PETAR Ph . . . ph . . . *pihe*. Toll. Semmi. Elviszi az első szellő. Hát én nem vagyok *pihe*!
- ADI Maga PETAR.
- PETAR Így van! És az mit jelent?
- ADI Kő. Latinul *petra*. Nőnemű főnév.
- PETAR (*felüvölt*) *Én nem vagyok nőnemű főnév! Én Petar vagyok. Petra az anyám, aki annyira szeretett, hogy a saját nevének hímnemű változatát szabta rám. És ne játsszad itt nekem az eszedet, mert a meglepetés idő előtt megjön!*
(*Kifulladt, törli a homlokát. Kiönti a maradék italt, az üveget el akarja dobni, Mara észreveszi, odaugrik.*)
- MARA Add . . . a büfében van tartalék . . . És . . . ebédre . . .

PETAR Du Barry-krémleves, provencei borjúrolád, remoulade-mártásos zeller, périgordi diós-charlotte, rokfort . . . Bort majd én hozok.

Az nem való asszonykézbe! Konyak . . .

MARA Van idefenn . . . *(Körülnéz, aztán elmegy.)*

PETAR Nahát! Egész családias a hangulat. Vagy nem? Pedig iparkodunk. Na, igyunk pertut.

ADI *(végtelenül szomorúan)* Ha könnyít a szíven . . .

PETAR Egészségedre.

ADI Egészségedre.

(Megisszák az italt, csak úgy, simán.)

PETAR A puszi elmaradhat.

ADI El.

PETAR Látod, megy ez, mint a karikacsapás.

VÁGÁS

(Petar és Adi a pincében megkísérlik menteni az üvegcserepek közül az egészszen maradt palackokat.)

Adi észreveszi a fegyveresládákat, egyikbe belekukkant, tojásgránátok vannak benne. Vállat von.)

ADI Pe . . . Petar, kérlek, segíts megértenem, mi az, ami egyszerre nem jó neked?

PETAR Semmi se jó.

ADI Mi a vétkem? Hogyan lettem kegyvesztett?

PETAR Nem ugrik be?

ADI Nem. Semmi.

PETAR Pedig amilyen összetettnek tűnik, olyan egyszerű . . .

(Három egymás utáni bombarobbanás. A házban most nagyobb a recsegés-ropogás. Újabb palackok hullanak a padlóra.)

PETAR Hát, a többi között, EZ!

ADI Mi?

PETAR A bombázások.

ADI Három cimborámat tépték darabokra a gránátok . . .

PETAR De TEGED nem!

ADI Most EZ a bűnöm?

(Petar a magával hozott üvegből önt az itt kéznél lévő poharakba.)

PETAR Na, igyunk! Á la votre!
 ADI Látom, melengeted őket. A szürkéket . . .
 PETAR A szürkéket? Igen. Életem legszebb hat esztendeje. Lyon,
 Dijon, Metz, Liège, végül Lille.
 ADI Pedig most ők is lőnek ránk.
 PETAR *Rám*. Terád vigyáznak.

VÁGÁS

(Ismét a nappaliban.

*Csend. Adi most figyel fel a nagy vitrinre, ahol fegyverek vannak szép
 rendben felsorakoztatva. Van itt a legmodernebb marokfegyvertől a táv-
 csöves nehézfegyverig, aknavetőig minden. Közlebről is megszemléli.)*

ADI A . . . herendik, meg a zsolnaik elköltöztek a vitrinből.

PETAR Utilitarista lettem. A kuncsaftok látni akarják a portékát.

ADI Ilyen távcsöves gépfegyvert még nem is láttam.

PETAR És ezt a kézi aknavetőt?

ADI Ez nem Stinger, látom . . .

PETAR A Stinger az árnyékába sem állhat! Na, szervusz!

*(Inna, de a pohár üres, a vitrinből újabbat vesz elő, bont fel, közben
 rágcsálja az olajbogyót, a magvakat csak úgy, az asztalra köpi.
 Közben önt mind a két pohárba. Ő azonnal iszik.)*

ADI Túl nagy a tempó!

PETAR Tudod, kezdem sajnálni, hogy selejt vagy.

ADI Mert az vagyok?

PETAR Ha belegondolok: nem is a te bűnöd. Olyan ez, mint amikor
 a bácskaiak azt mondják: bánáginak lenni nem bűn, csak szégyen.

ADI Hol itt az összefüggés?

PETAR Sajnos, nincs villanyáram. Nem mutathatom be neked azt a
 tanmesét, amely megkönnyítené a dolgomat. Mert ez, voltaképp,
 mélységesen tudományos eredetű valami . . . Minden a genetikán
 alapszik . . . *(Átcsap egy másik, de idetartozó témába)* Az átkozott
 dögök! *(Kiabál)* Az átkozott dögök! Egy vagyont adtam értük! És
 elárultak! *(Karonfogja Adit, MEGHITTEN beszél)* Mielőtt megvet-
 tem volna őket, elvittek egy kutyaviadalra. Ott láttam, mily magas
 a fájdalomküszöbük. Tépték egymást, és egy nyikkanást sem hal-

lottunk . . . Azt mondták, négy lábon járó piranhák . . . És az első alkalommal, amikor valóban bizonyíthattak volna, csak úgy beszélnek mellettük.

ADI Na, nem SÉTÁLTAK . . . én jöttem be. ÉN.

PETAR Még meg is örültek . . . NEKED! Ez az árulás csimborasszója! Te is elárultál. Emília is. Csupa árulás körös-körül . . . *(Sípól a mobiltelefonja)* Tessék.

ÜGYFÉL *(telefonhang)* Jó napot kívánok. Lekié úrral szeretnék beszélni.

(Párhuzamos kép. Az ügyfél egy zajos, piszkos, füstös kiskocsmából jelentkezik.)

PETAR Olyan itt nincs, Letiéc van, Lekiéc nincs. Azt Montenegróban keresse. Az ott egy nagy törzs, tudja! Ők törzsi életet élnek. *(Nevet)*

ÜGYFÉL Elnézést . . . bizonyosan elhibáztam. Nem figyeltem, amikor Potkonjak mondta a nevét . . .

PETAR Melyik Potkonjak?

ÜGYFÉL Obren.

PETAR Nem Obrad?

ÜGYFÉL Biztos Obren.

PETAR Jó. Akkor hallgatom.

ÜGYFÉL Három Smith-Weson, ezer töltény.

PETAR Tovább.

ÜGYFÉL Nincs tovább.

(Csend.)

PETAR Na, akkor nagyon figyelj ide! Én kis falusi tyúktolvajokat nem fegyverzek fel. Ami neked kell, azt bármelyik zöldségpiacon megveheted. És most szállj le rólam, mert különben baj lesz. A NATO macskafasz mellett, amiben tenéked részed lesz!

(A vonal megszakad, marad az ügyfél bánygú arca, ahogy odahajol cimborájához a söntés mellett.)

ÜGYFÉL Hát ez hülye . . . nem kell neki a lóvé!

(Ismét Petarnál.)

ADI Hígul a piac?

PETAR Csak provokáció. Na. Hol is hagytam abba?

ADI Genetika, árulás . . .

PETAR Ja, igen. A két pitbull. Hogy csak úgy bejöttél mellettük . . .

ADI Mit csodálkozol ezen, hisz . . .

- PETAR Nem csodálkozom. Gyűlölök! Nem tűröm az árulást!
- ADI Itt aztán nincs szó árulásról. Petar, miért nem figyelsz oda az előzményekre?
- PETAR Mert minden az *előzményeknél* baszódott el. Azokat akarom most kivakarni az életemből!
- ADI Emi is *előzmény*?
- PETAR Itt te vagy az előzmény. Na, igyál. Látod, van még ebből a LÖTTYből, és nem is sajnálom tőled. Mert én szeretem az embe-
reket. Úgy is lehet mondani, hogy altruista vagyok. Ezt veled kap-
csolatosan százszor is bizonyítottam.
- ADI Látom, jókedvedben vagy . . .
- PETAR Te meg nem is sejtéd, mi vár rád . . .
- ADI Talán így a jó . . . Petra néni megígérte, hogy azért mégis látni fogom ma Emit. Akkor már nem is fontos, mi a fene ütött beléd, hogy így meghurcolsz bennünket.
- PETAR Az anyám már jócskán szenilis.
(*Adi valóban felszabadultabb, de FOGJA az ital is.*)
- ADI Akkor, egészségünkre . . .
- PETAR Á la votre! Csak érezd magad otthon. Ez már a *fajtádban* van. Nem is szégyellitek magatokat, hogy mások történelmi otthonában vagytok, a fene ette volna meg azt a gané Broz Jóskát!
- ADI Most meg mit keres itt az öreg?
- PETAR Mert az átkozott mákonyos légkörével mindenkit megbolondított. (*Iszik, imbolyog, rágja az olajbogyót és most már szétköpködi a magokat az egész nappaliban*) Engem is. De most már tudom, ki vagyok, és hogy mivel tartozom a nemzetemnek.
- ADI Ez bizonyosan felemelő érzés . . .
(*Petar szigorúan, hosszan, a részegek veszélyes tekintetével nézi Adit.*)
- PETAR Fiú! Te velem szándékozol tengelyt akasztani?
- ADI Ó, dehogy! Csak szeretném kihasználni a pertu adta előnyöket. Vagy ez most nem ildomos? Végére is a vőd leszek . . .
- PETAR Hamarosan csak egy hulla leszel, fiú . . .
- ADI (*iszik, bólogat, hogy érti*) Ó, a pribékek . . .
- PETAR A katonai rendészet!
- ADI Mert betörtem a házádba . . . ?
- PETAR Mert most, amikor hadiállapot van, te meglógsz a legszentebb feladatod előtt . . .

ADI Te, Petar, jó lenne azért eldönteni: mi is a baj velem?

(A csillár egyszerre beragyogja a nappalít. Petar most valami aljas indíttatású vigyorral fordul Adi felé. Magasra emeli mutatóujját, hogy hangsúlyozza az elkövetkezendőket.)

Teatrális mozdulattal önti Adi poharába az italt, aztán behúzza a függönyt, majd bekapcsolja a tévét, beindítja a képmagnót.

Lalović világhírű dokumentumfilmjéből, az Utolsó mennyországból látjuk azt a jelenetet, amely egy patak két partján élő hangyák, a barnák és sárgák élethalálharcát mutatja be. Amikor kifut a nyilván mindig előre IDE állított jelenet, Petar kikapcsolja a tévét, széthúzza a függönyt, és elégedetten a tenyerébe csap.)

PETAR Genetika, fiú, genetika!

ADI Te, ez így túl nehéz nekem . . .

PETAR Az a baj, hogy téves génjeid vannak!

ADI Mert te belelélsz a génjeimbe . . .

PETAR Bele.

ADI És ezt hogyan csinálod, ha szabad kérdezni?

PETAR Szabad.

ADI Akkor kérdezem.

PETAR Te nem is vagy kódolva, fiú!

ADI Ez már egyenes beszéd! Le a kalappal.

PETAR Az első lépcső visszafelé: az anyád, például!

(Csend.)

ADI *(szomorúan)* Te most már valóban részeg vagy, Petarkám, keménykém, szilárdkám! Most már nagyon látszik, hogy megőrültél!

PETAR *Kifelé! Ki az otthonomból, te gané! Te senkiházi! Kifelé! Mars az anyádba, te bitang, te szélhámos, te rohadék!*

(Mara kötényben fut be, megrémülten áll felbőszült férje elé.)

MARA Jó ég! Pero, kérlek, ne! Ne!

ADI *(ő is begerjed)* Petar Letić, az értelmiségi! A nagyvonalú kozmopolita! Úgy is lehetne mondani: altruista!

MARA Adi, kérlek, ne ingereld . . .

PETAR *(kifulladásra)* Takarodj előlem! Mert a saját kezemmel fojtalak meg!

MARA Pero, kérlek, nyugodj meg . . . Ül vissza . . . Na . . .

PETAR Kitekerem a nyakad, te pimasz csavargó!

(Petart egyszerre hányinger kergeti ki a fürdőszobába.)

Hallani, ahogy „nyúzza a macskát”, Mara rémulten a kezét tördeli. Adi odalép hozzá, megöleli. Az asszony a fiú vállára hájtja a fejét, és halkan zokog.)

VÁGÁS

(Adi ülve alszik a fotelban, Petar meg a rekamién fekszik szétvetett kezekkel és horkol. A tévén ismét megy a már említett jelenet.)

VÁGÁS

(Mintha mi sem történt volna, ismét isznak és vitáznak.)

ADI Amikor Szalonikiba kellett mennem havonta egyszer, akkor nem voltam pimasz csavargó?

PETAR *(nagyon szórakoztatja a kérdés)* Hát nem ugrott be?

MARA Pero, kérlek, ne . . .

PETAR Mit mondtam én rólad az előbb? *(Nevet)*

MARA Na, ülj már le, nyugodj meg végre! Na!

ADI Soha nem mondtad, miért kellett nekem havonta Szalonikiba utaznom, megszállnom abban a fényűző szállodában, aztán három-négy nap után hazajönnöm . . . Csak úgy . . . semmiért? Milyen játék volt az, Petarkám?

MARA Ádám, most már elég legyen! Nem látod, mennyire felzaklattad?

PETAR *(nevet)* Hadd jöjjön ki belőle a sok MIÉRT . . .

MARA Hagyjátok abba! Elegendő volt! Mind a ketten ittasak vagytok!

(Csend. Újra isznak.)

PETAR Szaloniki?

MARA Kérlek, hagyd abba te is!

PETAR Hát nem érezted magad jól a csodálatos Periklészben?

ADI Remekül. Mert vártam, mikor ér valami FURCSA meglepetés, mert hogy nem volt tiszta ügy, azt tőlem nagyobb balek is megérezte volna.

PETAR *(nevet)* Hogy balek? Óriási! Most is az vagy! Hát ki a fenének kellene a családban egy ilyen „mintabalek”? Ez is bizonyítja, hogy NEKEM van igazam!

ADI Ha már úgysem lehet kikerülni az anyámat, akkor, kérlek, *kövecském*, fejezzed be *tudományos értekezéset* . . .

PETAR De előbb Szaloniki, jó?

ADI Hogy sokba kerültem neked, meg miegymás . . .

PETAR ÉN dolgoztam, te meg nassoltál . . .

ADI Te orcád verítékével teremtetted meg a család betévőjét, én meg heremód feléltem e javak egy jelentős részét. Mert azt már én is tudtam, hogy nem a francia borok és az Artois sör behozatalával foglalkozol Hellasz közvetítésével . . .

PETAR Óvadék!

ADI (*Adi gondolkodni próbál, de végül csak legyint*) Folytatod a kvízt? Megértem, ebben mindig győztél. Te szabta meg a szabályokat, te állítottad össze a kérdéseket, és te tudtad a pontos válaszokat is . . . Régi szerb közmondás szerint: *a kádi perel, a kádi tétlkezik is.*

MARA Könyörgöm, ne kezdjétek újra . . .

PETAR Óvadék voltál. Élő óvadék.

ADI Megmérettettem!

PETAR És elfogadtak.

ADI Ha te, történetesen elfuserárod, a vejkójelöltet lepuffantják. Mert kéznél van.

PETAR Végre! Na, erre inni kell!

MARA Nem lehetne mellőzni?

PETAR Ne rikoltozz itt a fejünk felett! Mi van az ebéddele?

MARA Megyek, csak arra kérlek . . .

PETAR Ne károgj már, ha lehet. Te is jól tudod, hogy én egy születt . . .

MARA . . . altruista vagy! Az vagy. Bizonyítja a két repedt bordám.

PETAR (*nevet*) Olyan ügyetlenül kacszál egész nap a házban . . . Főleg a lépcsőkön . . . Aztán, ha elvágódsz, mindig én vagyok a hibás . . .

MARA Ez a te altruizmusod . . .

(*Mara távozik, de rettegve néz vissza többször is. Csend.*)

PETAR Na, elment. Továbbra sem értem, mi a fenéért akarsz te nősülni? Hát nem látod, milyen kibírhatatlanul buta és nyűgös az asszonynép? Egy keményebb eszmecserét sem bír elviselni hisztéria nélkül . . .

ADI Emi sem különb?

PETAR Nézd, mi férfiak vagyunk, ugye . . .

ADI Ez már kitüntetés a számomra . . .

PETAR De a nő, az nő!

ADI Szaloniki elaborálva, tehát ad acta!

PETAR Hol is tartottunk?

ADI A nő, az nő.

PETAR Ez igaz, de mit is akartam ezzel?

ADI Petra néni is nő, anyám is nő volt . . .

PETAR AHA! MEGVAN! *(Belekarol, szinte barátian sétáltatja a szobában, ahogy előadja filozófiáját)* Figyelj csak ide, fiú! A dolgok menzúráját eredetük adja meg. Ebben van a lényeg. Én nagyon komoly munkát végeztem, nagyon alapos kutatómunkát folytattam. Ebbe, persze, bevontam kiváló szaktekintélyeket is, mert, ugye, nagyon fontos, sőt! SÓT, a világon a legfontosabb: milyen lesz a *folytatásod*? Az ivadékod! Kik viszik tovább a stafétabotot?

ADI És, mit mondanak a *szaktekintélyek*: kik viszik tovább?

PETAR Vannak végtelenül furcsa jelenségek, amelyek óriási elővigyázatosságot követelnek, például . . .

ADI Például . . .

PETAR Én csak hallottam róla, de most beleborzadok, ha eszembe jut, például a hemofília. Női ágon terjed, és csak férfi leszármazottakon mutatható ki. Borzalmas . . .

ADI És rajtam mi mutatható ki? Vagy nem ide akarsz kilyukadni?

PETAR Nézd, ez nem olyan egyszerű . . . Szegény édesanyád, ugye . . .

ADI Talán csak nem az öröklődő . . . ?

PETAR *(közbevág)* Mondom, hogy a genetika . . . *(Ismét átcsap másik témába, dühbe gurul, kiabál)* Itt is átverték. Senkiben nem bízhatasz meg. Az átkozottak! Csak etetjük, ajnározzuk őket, közben semmi haszon belőlük. Hát ezt nem hagyhatom büntetlenül . . . *(A vitrinből egy UZI-t vesz magához, tettetett jóindulattal int Adi felé, aki most nagyon elkomorlyodik)* Te csak ülj itt, és iszogasd a LÖTTYÖT, közben figyelj! Harcedzett vagy, tehát ez neked nem fog meglepetést okozni. Hogy miért kell figyelned? Mert jó lenne, ha elgondolkodnál az összefüggéseken. Akkor, fiú, te csak ülj itt szépen és . . . Várjunk csak . . . Várjunk csak! Miféle hülye név az hogy Adi?

ADI Mindenki így hív, te is így hívtál azelőtt . . . Ádám a nevem, de Adinak hívnak. Mi ebben a különös?

PETAR Mert, ha már az öröklődő nyavalyákról beszélünk, itt van például a szifilisz . . . Tudod-e, hogy a ti fene nagy költőtök, az *Ady*, szifiliszben halt meg?

ADI És ez most minek legyen az apropója?

PETAR Az örökléstanban . . .

ADI Álljunk csak meg egy kicsit, Petar! Akarod, hogy gyorsan felsoroljak egy csomó embert a világ minden tájáról, kitűnő, nagy koponyákat, akik szifiliszben haltak meg?

PETAR Lehet, de az ÉN FAJTÁMBAN EGYET SEM TALÁLSZ!

ADI És a nagy költő, érsek és államfő, a Petar Petrović Njegoš?

PETAR Pocskondiázol, fiú?

ADI A fenét! Amikor kihantolták, a tudósok pontosan kimutatták . . .

PETAR Ő montenegrói volt! Én a *saját* nemzetemről beszélek!

ADI Nem nagy következtetés. Nem tudod, mit akarsz mondani . . .

PETAR Ha továbbra sem vagy hajlandó olvasni a sorok között, TES-SÉK! ESSEN KI A SZEMED! *(Tántorogva indul a kijárat felé)*
Lukadjon ki a dobhártyád! TESSÉK! *(Kimegy, Adi leteszi a poharát, és odamegy az ablakhoz. Látja, amint Petar tántorog az udvaron, keresgél, kiabál. Adi mellett megjelenik Mara is. Együtt nézik Petar tántorgását. Mara észbe kap, és sírva szalad a kijárat felé, de időközben Petar két rövid sorozattal végez a kutyákkal. Utána leborul tetemeikre, mintha sírna. Aztán elalszik.)*

(Mara visszajön, lerogy az egyik fotelba, és hangtalanul sír.)

MARA Ez valóban megőrült . . . Mi lesz ennek a vége, mindenhatóm?

ADI Továbbra sem akar nekem segíteni?

MARA Nem bírok! Nem merek . . . *(Elfásult hangon beszél)* Két hónapja, amikor belépett új pártjába, pokollá vált az életünk . . . Adikám, kérlek, menekülj innen, látod, hogy beszámíthatatlan. Mindenkin élvezkedik, gyaláz, garázdálkodik, lövöldöz . . . Kérlek, távozz, menekülj mielőbb! Igazán örülök, hogy hazajutottál, de túl nagy az áldozat, a kockázat . . . Emília is nagyon szenved . . . Ő szenved a legtöbbet . . . de . . . talán . . .

(Petar jelenik meg, a kutyák vére befoltozta öltönyét.)

PETAR Na! Mi van? Nem táncol a medve! Kifelé. Nincs komplot! Nincs rá idő! *Felgyorsultak az események, ahogyan a hírlapírók mondják!*

ADI Altruizmus a javából.

PETAR Na, kapd el! *(Odadobja az UZI-t, Adi elkapja.)*

ADI Ez meg mi?

PETAR Jó fogású, ugye?

ADI A szerszám lehet az, a fegyver sohasem . . .

PETAR De azért magaddal hoztad ezt a finom kis CZ-t.

ADI Másként nem jöhöttem . . .

PETAR Na! *(Odadob neki egy pisztolyt is, Adi megfogja.)*

ADI Hagyd abba!

PETAR Neked adom. Szép kis Beretta.

ADI Edd meg az arzenálodat. *(A fegyvereket az ásztalra teszi.)*

PETAR Iszunk, fiú?

ADI Én . . . *(Undorodva)* Inkább nem . . .

PETAR Ezt azért mégsem lehet! Én mindig is pártoltalak, támogattalak . . .

ADI Jó . . . És mi volt azzal a három kamion karácsonyfával? Hogy csak addig vigyázzak rájuk, amíg megkapják az engedélyeket . . .

PETAR *(kacag)* Hát az jó hecc volt! Kitűnő!

ADI Három hét a vizsgálatiban . . . Tüdőgyulladás a fogdában!

PETAR De kihoztál onnan, nem?

ADI A rokonod, vagy ki volt, szépen kivágta valakinek a csemeteerdejét, s az egészet az én nyakamba sóztátok. Ez volt a hecc, basszon meg a heccelő rokonod!

PETAR *(kacag)* Te, Ádám, kezdelek ismét megkedvelni . . . Kitűnő humorérzéked van . . . Sajnos . . . nem lehetsz a vejem . . .

ADI Azt már nem te fogod eldönteni! Emi huszonnégy, én huszonhét éves vagyok . . . Kihozom én őt a klinikáról még ma . . . Úristen, negyed órám sem maradt! Hol az a klinika?

PETAR Nem lehet, fiú! Találkád van! Meg itt az ebéd is! A fejedelmi . . .

(Bombarobbanások, aztán a légelhárítás pokoli tüze.)

PETAR Tönkreteszitek az italkészletemet!

ADI Nekem panaszkodsz?

PETAR Persze. Te is odatartozol! Fajtád szerint. Ti, magyarok, amióta létezik történeti emlékezés, mindig a téves oldalon voltatok . . .

ADI Nézd meg az egyenruhámat! Petar, ébredj fel! Az előbb mondtad az őrnagyodnak, hogy TE irányítottál olyan helyre . . .

PETAR Djeravica. Hány méter magasan?

ADI Csupán egy kis szaros szatócs vagy, maradtál. A nagy üzletből, az igazi nagy vállalkozásból kihagytak. Te mégiscsak vidéki kis tyúktolvajokat fegyverzel fel. Csak azt nem tudom, ki most az óvadék . . .

PETAR Adu? Van adum! Az anyád az adum. Értsd már egyszer meg, hogy téves egyed vagy. Nézd, fiú, ti magyarok világelőők vagytok az öngyilkosságban. Anyád is az volt.

ADI Na, most már csak Gobineau hiányzik a fajelméletével . . . Kezdjük a koponyaméréssel, Petrus?

PETAR Az én családomban ilyen téves gén nem keveredhet bele! Mi visszamenőleg hétszáz éve makkegészségesek vagyunk!

PETRA *(becsapja maga mögött az ajtót, és Petar elé áll)* Apád részegségében lett öngyilkos. Nagypád, a híres első világháborús káplár, a kovini elmeegógyintézetben végezte. Ő is a pálinka áldozata lett. Jó úton haladsz, hogy mások segítsége nélkül te is teljesen megzavarodj. Akkor legalább beleférsz a politikai matricába . . . Ott most csak ilyenek kellenek!

(Csend.)

PETAR Te . . . ismét . . . Miért jöttél vissza, ha szabad kérdezni?

ADI Petra néni, kérem . . .

PETRA Adi, nem tudom betartani ígéretemet, mert ez a szívemből és testemből szakadt gazember kidobott a klinikáról. De Eminek eljuttattam egy üzenetet, már tudja, hogy itthon, hogy itt vagy . . .

PETAR *Itt mindenki ellenem van! Mindenki ellenem sorakozott fel! Ez az emberi ürülék az oka mindennek! A magyarok! Az árulók! A szörnyetegek!*

PETRA Mit hordassz itt össze hetet-havat? Ádám édesanyja rákos volt . . .

ADI Nem tűrhette a fájdalmakat tovább . . .

PETRA Te meg, Petar, nem akartál segíteni, hogy morfiumhoz jusson. Pedig a kezeden volt a magánpatikák egész hálózata, a te kezeden került minden emberbaráti gyógyszersegély, amiért aztán olyan árakat kértél dollárban, márkában, hogy csak . . .

ADI Ezt én nem is tudtam . . .

PETAR Mindenki áruló! A két bullterrier is . . .

PETRA Láttam: szép kis hekatomba.

PETAR Nem csak hogy beeresztették ezt a . . . ezt a . . . hanem még meg is örültek neki!

PETRA Kölyökkutya koruk óta ismerték Ádámot. Rajongtak érte mindig. Te idióta, te! Ha te képtelen vagy szeretni, azt hiszed, senki és semmi nem érez szeretetet . . .

PETAR (*sír*) Mindig ezt tetted velem! Soha semmi sem volt jó, amit csináltam . . . Mindig csak a Miloš, a Miloš!

PETRA Mert becsületes ember volt. De addig nem nyugodtál, amíg meg nem ölted . . .

PETAR Senkit sem öltem meg!

PETRA Ó, nem a saját kezdeddel. Csak elküldted Szarajevóba az elmenekült zsidók ékszeréért. Te, ugyebár, nem mertél elmenni, de az öcsédet addig nyaggattad, amíg el nem utazott. Elutazott a biztos halálba. Ez vagy te. Felhasználni mindenkit, aki hagyja, aki bármire alkalmas lenne . . . Mit tettél a saját gyerekeddel, te bitang? Mit vétett az az ártatlan teremtés? És ez itt?

PETAR Évekig nem beszélsz velem, most meg ez az idegen kedvesebb mint a saját gyereked . . .

PETRA Évekig. Pontosan 1992. június 29-e óta. Amikor eltemettem Milošt. Amikor megtudtam, mire vagy képes. Azóta. És most azért jöttem, mert meghallottam, hogy Marát, a szerencsétlen Máriát is nagyon megverted, hogy a lányodat hetekig drogoztad, hogy végül elszállítsad, úgy eszméletlenül, ebbe a sintérházba! Petar, régóta szégyenkezem miattad, de nyeltem a könnyeimet akkor is, amikor a Párt nevében, megbízottként Franciaországba meg Belgiumba mentél, hogy, ugye, ápolod a vendégmunkások hazafiasságát, de igazából titkos jelentéseket készítettél róluk. Aztán lassan zsarolni kezdted őket, amíg meg nem elégték és félholtra nem vertek. Ez a te kommunista arcképed . . . a mostanit már nem is kell titkolni!

PETAR Mama, ezt miért csinálod velem? Egy vadidegen előtt! Még csak védekezni sem tudok . . .

PETRA Az igazsággal szemben semmi esélyed! Anyáddal szemben pedig különösképp nincs esélyed! Meg kell, hogy állítsalak! Ebben a zűrés időben aligha akad valaki, aki meg merné tenni. Ez a bombázás is úgy jött, mintha TI rendeltétek volna meg. Most aztán lehet fosztogatni, gyilkolni, garázdálkodni!

PETAR Paranoia!

PETRA Antik dráma.

PETAR A gyermekgyilkos anya!

PETRA A testvérgyilkos Káin! Mert a te bűnöd ŐSBŪN!

PETAR Ó, dehogyan az enyém! ITT VAN A BŪN! Itt van a szenvedés eredete. ÁDÁM!

ADI Petra néni, kérem, hol van Emi? Hol van az a klinika? Elmegyek érte.

PETAR Nem mégis te sehova!

PETRA De igenis elmegy!

(Ebben a pillanatban Emi jelenik meg, öve körül véres lepedő. Egyszerre ugranak oda, karolják fel. Petar gyűlölettel nézi őket.)

MARA *(fölsikolt)* Emi! Emi! Drága kislányom!

ADI Emikém! Mit tettek veled?

PETRA Szentséges Isten! Csupa vér vagy!

(Petra hívja a mentőket.)

MARA Gyere, feküdj le . . . *(Lefekteti a rekamiéra.)*

ADI Ki tette ezt?

EMI Adikám, megölték a gyermekünket . . .

ADI **PETAR!**

PETAR EZ A TE MŰVED! TE MIAZMA! KÉT LÁBON JÁRÓ FERTŐ!

EMI Adikám, szeretlek . . . de meghalok . . .

PETAR Ez nem lehet igaz . . . A leghíresebb professzorok . . .

EMI A felcsermunkát . . . ezek a részeg cselédkönyves, beijedt suhancok . . . végzik . . .

ADI Emikém, minden rendben lesz . . .

MARA *(sír)* Kicsi lányom, bocsásd meg, hogy nem voltam erősebb . . .

PETRA *(a vezetékes telefonon nem jön be a hívás, lecsapja a kagylót, és Petarhoz ugrik, szinte tépi zsebéből, kezéből a mobiltelefont, közben Emi teljesen elalél. Adi és Mara kétségbeesetten próbálják életben tartani.)* **ADD IDE! ADD!**

PETAR AZ ÉN HÍRNEVEMET NEM ADOM!

PETRA MEGÖLÖD A SAJÁT GYEREKEDET, TE SZÖRNYETEG!

PETAR AKI MEGÖLTÉ... AZ ITT VAN! ÉS ÉN NEM BOCSÁTOK MEG! *(Kiszabadul anyja görcsösen szorító kezéből, felkapja az UZI-t, és Adira lő. Az lassan Emi mellé borul, valami papírost nyújt fel a levegőbe. Itt kimerevedik a kép.)*

VÁGÁS

(A mentősök két leterített hordágyat visznek ki a villából.)

A katonai rendszek megbülcinselve kísérik kocsijuk felé Petart, akinek arcán valami furcsa, kéjes mosoly lebeg. Kezében ott a flaska.)

PETAR Csak a családomat védtem . . .

I. RENDÉSZ Ezt majd másnak mondja el.

PETAR Fiúkák, fiúkák! Egy szaros katonaszökevény volt!

II. RENDÉSZ *(idegesen felmutatja a véres papírlapot)* Futárként jött. Menetlevéllel.

PETAR *(megtorpan, kirántja a rendész kezéből a papírlapot, darabokra tépi, nevet)* Ha én mondom: SZÖKEVÉNY VOLT!

III. RENDÉSZ *(gorombán belöki a kocsi)* Te szemétláda, te . . .

(Ütésre emeli öklét, de a másik kettő visszafogja.) Március 24-én éjjel mozgósítottak, azt se tudom, mi van a családommal, ott Nišben, te gané! És ez a szerencsétlen is itt baszott rá . . . Beszorították a tükünket, te meg itt játszadozol velünk, te gané! Magamat láttam ott szarrá löve az előbb . . .

A III. RENDÉSZT visszafogja, nyugtatja két társa, Petar bilincselte kezével emeli a flaskát, iszik, hangtalanul, cinikusan nevet.)

PETAR Fiúka, fiúka, száz métert sem teszünk meg, útközben parancsot kaptok, hogy bocsássatok szabadon . . . Mert én, végül is, hazafi módjára viselkedtem! És zsebemben tartom az egész katonai vezetést . . . Fiúka, figyelj ide! Ma a pénz beszél . . . *(A III. RENDÉSZ öklével szinte szétzúzza Petar arcát. Orrából, szájából fröcsköl a vér, ő meg röhög, közben újabb robbanások, füstfelhő a város fölött.)*
VÉGE (?)